

Sygn. akt II KK 155/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Jerzy Grubba (sprawozdawca)

SSN Józef Szewczyk

Protokolant Marta Brylińska

w sprawie **J. M.**

o wydanie wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 29 maja 2018r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego
na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 2 lutego 2018r. w sprawie V Ka [...] zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 1 września 2017 r., sygn. akt II K [...]

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje do ponownego
rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Płocku.**

UZASADNIENIE

J. M. wniósł o połączenie wyrokiem łącznym następujących skazań:

1) Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 18 marca 2004 roku, sygn. akt II K 33/03,
za popełnienie czynów:

- z art. 280 § 1 k.k. popełnionego w dniu 12 stycznia 2002 roku na karę 2 lat pozbawienia wolności i karę 60 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda;

- z art. 191 §1 k.k. popełnionego w dniu 7 kwietnia 2002 roku na karę roku pozbawienia wolności;

- art. 286 § 2 k.k. popełnionego w dniu 7 kwietnia 2002 roku na karę roku pozbawienia wolności i karę 50 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda;

Skazania połączono karą łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i karą łączną 100 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda. Karę łączną grzywny zamieniono skazanemu na zastępczą karę pozbawienia wolności w wymiarze 50 dni.

2) Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 27 lipca 2006 roku, sygn. akt II K 1594/05, za popełnienie czynów:

- z art. 280 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełnionego w dniu 11 kwietnia 2005 roku na karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 278 § 1 k.k. popełnionego w dniu 19 kwietnia 2005 roku na karę roku pozbawienia wolności;

- z art. 119 § 1 k.w. popełnionego w dniu 20 kwietnia 2005 roku na karę 10 dni aresztu;

Skazania połączono karą łączną 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

3) Sądu Rejonowego w S. z dnia 6 czerwca 2011 roku, sygn. akt II K 3/11, za popełnienie czynów:

- z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnionego w dniu 13 grudnia 2010 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnionego w dniu 16 grudnia 2010 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

Skazania połączono karą łączną 9 miesięcy pozbawienia wolności.

4) Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 5 lutego 2013 roku, sygn. akt II K 171/11, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. w zb. z art. 278 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 4 marca 2011 roku na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

Jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami opisanymi w pkt. 3 (II K 3/11) i pkt. 4 (II K 171/11) objęte zostały wyrokiem łącznym

Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 19 marca 2014 roku, w sprawie sygn. akt II K 622/13, którym orzeczono karę łączną roku pozbawienia wolności obejmującą wyroki:

5) Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 17 października 2016 roku, sygn. akt II K 750/16, za czyn z art. 280 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. popełniony w dniu 19 maja 2016 roku na karę 3 lat pozbawienia wolności i karę 150 stawek dziennych grzywny po 10 złotych każda.

6) Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 20 października 2016 roku, sygn. akt II K 478/16, za popełnienie czynów:

- z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. popełnionego w dniu 10 lutego 2016 roku na karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnionego w dniu 29 lutego 2016 roku na karę roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

Skazania połączono karą łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

7) Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 lipca 2016 roku, sygn. akt II K 106/16, za popełnienie czynów:

- z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 8 września 2015 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i karę 10 miesięcy ograniczenia wolności, polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym;

- z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 13 października 2015 r. na karę 3 miesięcy pozbawienia wolności i karę 10 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym;

Skazania połączono karą łączną, którą orzeczono kary 6 miesięcy pozbawienia wolności i 10 miesięcy ograniczenia wolności polegającej na wykonywaniu nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

8) Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 grudnia 2016 roku, sygn. akt II K 414/16, za czyn z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 29 listopada 2015 roku na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

9) Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 31 stycznia 2017 roku, sygn. akt II K 413/15, za czyn z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełniony w dniu 4 stycznia 2015 roku na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 23 czerwca 2017 roku, sygn. akt II K 430/15, za popełnienie ciągu trzech przestępstw z art. 278 § 1 k.k. w zw. za art. 64 § 1 k.k. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 1 września 2017 r. w sprawie II K [...] połączono karę pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Ż. w sprawie II K 478/16 oraz kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Ż. w sprawach II K 750/16, II K 414/16, II K 413/15 oraz II K 430/15 i orzeczono karę łączną w wymiarze 6 lat pozbawienia wolności. Natomiast na podstawie art. 572 k.p.k. umarzano postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego w zakresie wyroków ze spraw II K 106/16, II K 33/03, II K 1594/05, II K 171/11, II K 622/13 Sądu Rejonowego w Ż. i II K 3/11 Sądu Rejonowego w S.

Wyrok łączny zaskarżony został apelacją obrońcy skazanego, w której podniesiono zarzut rażącej niewspółmierności kary. Obrona wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie skazanemu kary łącznej w wymiarze 4 lat pozbawienia wolności, stosując przy jej orzekaniu zasadę mieszaną, zbliżoną do zasady pełnej absorpcji.

Wyrok zaskarżył też osobistą apelacją skazany.

Sąd Okręgowy w P. wyrokiem z dnia 2 lutego 2018 r w sprawie V Ka [...] zmienił zaskarżony wyrok łączny w ten sposób, że połączył skazanemu karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego w Ż. W sprawie II K 478/16, kary pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach Sądu Rejonowego w Ż. w sprawach II K 750/16, II K 414/16, II K 413/15, II K 430/15 oraz kary łączne orzeczone w wyroku Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 lipca 2016 r. w sprawie II K 106/16 w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności i 10 miesięcy ograniczenia wolności, przyjmując po przeliczeniu, iż miesiąc ograniczenia wolności równa się 15 dniom pozbawienia wolności

i orzekł wobec J. M. karę łączną 6 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymano w mocy.

Orzeczenie to zaskarżone zostało kasacją Prokuratora Okręgowego w P. wniesioną na korzyść skazanego. W skardze podniesiono zarzuty:

- rażącego naruszenia przepisów prawa materialnego w postaci art. 85 § 1 k.k. i art. 87 § 1 k.k., który to w realiach przedmiotowej sprawy nie mógł stanowić podstawy rozstrzygnięcia, co skutkowało również rażącym naruszeniem art. 87 § 2 k.k., ponieważ wymierzona kara łączna pozbawienia wolności zapadła w układzie procesowym, w którym tylko w jednym z połączonych wyroków o sygn. II K 106/16 orzeczona została kara sekwencyjna nie podlegająca łączeniu w oparciu o przepis art. 87 § 1 k.k.

- rażące naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia w postaci art. 434 § 1 pkt 1 k.p.k. i orzeczenie na niekorzyść skazanego poprzez wydanie przez Sąd Okręgowy w P. wyroku łącznego obejmującego również wyrok Sądu Rejonowego w Ż. sygn. II K 106/16 i wymierzenie kary łącznej pozbawienia wolności w wyższym wymiarze aniżeli w wyroku Sądu I instancji, w sytuacji gdy wniesione zostały środki odwoławcze tylko na korzyść skazanego i w ten sposób pozbawienie skazanego prawa do odwołania się do sądu wyższej instancji w zakresie wymierzonej na nowo kary łącznej, czym naruszono konstytucyjną zasadę dwuinstancyjności postępowania sądowego.

Wskazując na powyższe skarżący wniósł o uchylenie wyroku Sądu Okręgowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja Prokuratora Okręgowego jest oczywiście zasadna w stopniu wymaganym przez art. 535 § 5 k.p.k.

W istocie oceniając zaskarżony wyrok ograniczyć można by się do argumentacji przedstawionej w zdaniu odrębnym złożonym przez sędziego Sądu Odwoławczego, gdyż zasługuje ona na pełną aprobatę.

Bezsprzecznie kara sekwencyjna pozbawienia wolności i ograniczenia wolności wymierzona zostaje w oparciu o art. 37b k.k. jako jedna kara. Nie można jej traktować jako dwóch odrębnych i niezależnych skazań na kary

określone w art. 32 pkt 2 k.k. i art. 32 pkt 3 k.k. Ta ustawowa nierozzerwalność obu kar wymierzonych za jeden czyn, powoduje że ewentualna kara łączna nie jest wymierzana w oparciu o art. 87 § 1 k.k. lecz szczególny dla tego rodzaju kary przepis art. 87 § 2 k.k. (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie II KK 295/16, *LEX nr 2178699*). Nie są to też kary tego samego rodzaju w rozumieniu art. 85 § k.k.

Złamanie tej zasady przez Sąd Odwoławczy w niniejszej sprawie, po pierwsze spowodowało, że połączono skazanie ze sprawy II K 106/16 z innymi skazaniami podlegającymi łączeniu, choć nie było do tego podstaw – łączona nie była żadna inna kara sekwencyjna ani w ogóle żadna inna kara ograniczenia wolności. Po drugie, zniweczona została istota kary sekwencyjnej, bo błędne jej przeliczenie spowodowało, że stała się ona „zwykłą” karą pozbawienia wolności, co nie było zamierzeniem sądu. Po trzecie zaś, spowodowało to wyjście poza granice najwyższej dopuszczalnej w tym wypadku kary łącznej pozbawienia wolności. W końcu zaś, po czwarte, doprowadziło do podwyższenia orzeczonej kary łącznej, choć wniesiono jedynie środki zaskarżenia na korzyść skazanego. Niewątpliwy zatem jest też wpływ tego uchybienia na treść zaskarżonego wyroku.

Zarzut podniesiony w kasacji ocenić należy więc jako oczywiście zasadny.

W konsekwencji, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy Sąd winien zadbać o prawidłowe przeprowadzenie postępowania, w szczególności w zgodzie z dyspozycją art. 85 § 1 k.k. i art. 87 § 2 k.k.

Kierując się przedstawionymi względami Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.